

โดย พนารัช ปรีดากรณ์

แม้ว่าจะเกิดประชาคมอาเซียนขึ้นปลายปี 2558 และพร้อมกันกับการเกิดเสาทั้งสามของอาเซียน อันได้แก่ ประชาคมเศรษฐกิจ ประชาคมสังคมและวัฒนธรรม และประชาคมการเมืองและความมั่นคง ที่มุ่งหวังจะทำให้การรวมตัวกันของประเทศสมาชิกอาเซียนมีความร่วมมือกันอย่างครอบคลุมทุกด้าน สำหรับความสำเร็จของเสาการเมืองและความมั่นคงอาเซียนนั้นยังคงพบอุปสรรคมากมายหลายประการ

ประการแรก

เกิดจากความแตกต่างทางการเมืองการปกครองเนื่องจากความหลากหลายในรูปแบบการปกครองของประเทศสมาชิกอาเซียน ซึ่งมีทั้งการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา ประชาธิปไตย ในระบบประธานาธิบดี เผด็จการสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ เผด็จการทหาร และสมบูรณาญาสิทธิราช ซึ่งเมื่อยึดถือตามกฎบัตรอาเซียนแล้ว ย่อมไม่สามารถแทรกแซงซึ่งกันและกันในประเด็นดังกล่าวได้ ทำให้การพัฒนาภายใต้เสาการเมืองและความมั่นคงไปได้อ่อนช้าล่าช้า

ประการที่สอง เกิดจากความขัดแย้งระหว่างประเทศอาเซียนทั้งในระดับทวิภาคีและพหุภาคี เช่น ความขัดแย้งในเรื่องพรมแดนระหว่างประเทศ ปัญหาทะเลจีนใต้ แรงงานอพยพข้ามชาติ เป็นต้น ปัญหาที่ยังไม่ยุติในเรื่องการพัฒนากลไกแก้ไขความขัดแย้งอย่างสันติวิธี เช่น ประเด็นคำถามที่ยังไม่ได้ขอยุติว่าอาเซียนควรมีการจัดตั้งกองกำลังรักษาสันติภาพเช่นเดียวกับที่สหประชาชาติมี กลไกนี้หรือไม่

ประการที่สาม

ความท้าทายกับปัญหาความไม่มั่นคงรูปแบบใหม่ที่มีความหมายในเชิงลึกและอันตรายต่อความมั่นคงของประชาชนอาเซียนมากกว่าความไม่มั่นคงในรูปแบบเดิม ๆ ที่อาเซียนพอจะมีกลไกรับมืออยู่แล้ว ไม่ว่าจะเป็นการเกิดภัยธรรมชาติ การอดอยาก ซึ่งความไม่มั่นคงรูปแบบใหม่เน้นเป็นการเกิดอาชญากรรมข้ามแดนในรูปแบบต่าง ๆ ทุกวันนี้อาเซียนมีความพร้อมในระดับใดในการร่วมมือกันเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของภัยคุกคามรูปแบบใหม่ที่ต้องใช้เวลาพอสมควรในการเพิ่มเติม ปรับแก้กฎหมายต่าง ๆ เพื่อให้การทำงานข้ามพรมแดนมีความสะดวก สามารถประสานงานกันได้และมีมาตรฐานไปในทางเดียวกัน

ประการที่สี่ กลไกของอาเซียนภายใต้เสาการเมืองและความมั่นคงที่สร้างขึ้นเพื่อให้เกิดความร่วมมือในด้านต่าง ๆ

อาทิ การคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การต่อต้านการก่อการร้ายของอาเซียน การจดทะเบียนซื้อขายอาวุธในอาเซียน ฯลฯ ต่างก็พบอุปสรรคในเรื่องความร่วมมือที่ยังไม่มีความชัดเจน ขาดการให้ความสำคัญอย่างจริงจัง ย่อมส่งผลต่อความสำเร็จของการพัฒนาไปสู่ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน และคงต้องใช้เวลาอีกนานพอสมควร

จากอุปสรรคที่สำคัญดังที่กล่าวจึงทำให้เสาการเมืองและความมั่นคงอาเซียนมีความไม่แข็งแรงเพียงพอ ซึ่งแน่นอนย่อมส่งผลให้ประชาคมอาเซียนยังไม่สามารถเกิดขึ้นมาอย่างมั่นคงแข็งแรงด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ เชื่อว่าหลังจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนแล้ว ประเทศสมาชิกอาเซียนยังต้องใช้เวลาดำเนินงานอีกมากในเรื่องต่าง ๆ ด้วยความร่วมมืออย่างจริงจังเพื่อให้เสาการเมืองและความมั่นคงมีความมั่นคงตามที่มุ่งหวังไว้

ส่วนอาเซียน สำนักการประชาสัมพันธ์ต่างประเทศ
กรมประชาสัมพันธ์